

Handläggare
Marie Lindström
Utredningsenheten

Diarienummer
2017KS/0586

Kommunstyrelsen

Remiss: Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre, SOU 2017:21

Förslag till beslut

Yttrandet över betänkandet Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre godkänns och sänds till socialdepartementet.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Den föreslagna kvalitetsplanen ska fungera som vägledning och den ska vara långsiktig. Planen utgår från en människosyn som bygger på varje människas lika värde, varje människas rätt att bestämma över sig själv, att få leva i relation till andra, rätt till trygghet och att bli bemött med respekt.

I yttrandet till socialdepartementet instämmer Värmdö kommun med de värderingar som förs fram och välkomnar de utredningar, kartläggningar m.m. som föreslås.

Värmdö kommun ställer sig bakom utredningens förslag att förenklade biståndsbedömningar ska avse hemtjänst i form av serviceuppgifter och sociala insatser i mindre omfattning samt trygghetslarm.

Bakgrund

Regeringen beslutade i juni 2015 att tillsätta en särskild utredare för att ta fram förslag till en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen. Syftet är att genom långsiktiga insatser inom strategiskt viktiga områden säkra utvecklingen av god kvalitet i den framtida äldreomsorgen.

Värmdö kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer, SOU 2017:21.

Enligt direktiven har den särskilda utredaren haft i uppdrag att i betänkandet föreslå åtgärder som syftar till:

- Högre kvalitet och effektivitet
- Bättre förebyggande och rehabiliterande insatser
- Tryggad personalförsörjning
- Översyn av särskilda boendeformer
- Flexibla former för beslut om äldreomsorg
- Användning av välfärdsteknologi.

I utredningen ska konsekvenser för jämställdhet och för en jämlik äldreomsorg redovisas.

Under utredningens arbete har ett stort antal myndigheter, organisationer, nätverk, andra utredningar, forskare och andra personer gett synpunkter och tagit del av information. Utredningens arbete har också gått att följa i sociala medier. Syftet med detta arbetssätt har varit att bidra till långsiktighet genom mångas delaktighet i arbetet med framtagandet av betänkandet.

Ärendebeskrivning

Den föreslagna kvalitetsplanen ska genomföras under åren 2019–2034 och sträcker sig alltså över fyra mandatperioder. Planen är tänkt att fungera som vägledning, den ska vara långsiktig och uppföljning kommer vara en central del. Betänkandet är omfattande och berör bland annat kompetensförsörjning, hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser, sammanhållen vård och omsorg, anhöriga, välfärdsteknik, boende, flexibla former för handläggning och beslut om insatser till äldre personer samt uppföljning

Några av kvalitetsplanens konkreta förslag:

- Utred legitimation för undersköterskor.
- Bestämmelser för att enhetschefer i särskilda boenden, hemtjänst och dagverksamheter ska ha lämplig utbildning.
- Nationellt inriktningsmål för antal anställda per enhetschef inom vård och omsorg.
- Nationell utbildning på högskolenivå för biståndshandläggare
- Upprätta ett nationellt kompetenscentrum om äldre och psykisk hälsa.
- Underlätta för äldre att välja ett multiprofessionellt team.
- Nationellt kunskapscentrum om äldre och psykisk hälsa.
- Nationell strategi för nya former av välfärdsteknik och stimulansbidrag till kommunerna för innovationer.
- Förslag i socialtjänstlagen att en kommun ska kunna besluta om serviceinsatser på gruppnivå för personer som fyllt 80 år.

Utredningens mest omfattande del behandlar kompetensförsörjning och utredaren lägger tonvikt på undersköterskans roll och föreslår en legitimering av undersköterskor för att stärka och synliggöra professionen. Det ger också en markör till arbetsgivare samt tydliggör för de äldre som då vet vilken kompetens en undersköterska har.

I betänkandet föreslås att Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket och andra myndigheter får i uppgift att utreda och kartlägga en mängd områden. Exempel på detta är:

- ta fram kunskapsstöd för kommunernas insatser inom hälsofrämjande och förebyggande arbete för äldre personer,
- kartläggning av hemsjukvård för äldre i ordinärt boende,
- uppföljning och utvärdering av hur samordnad individuell plan används,
- uppföljning av hur stöd till anhöriga fungerar,
- kartläggning av skillnader mellan kommuner vad gäller riktlinjer och tillämpning för att bevilja bistånd till särskilt boende,
- utforma vägledning för kommunernas arbete med dagverksamheter och öppna verksamheter

- studera hur livssituationen ser ut för äldre som fått avslag på ansökan om särskilt boende,
- studera hur möjligheten till delaktighet och inflytande tas tillvara,
- forskning om trygghetsbostäder,
- utvecklingsarbete avseende genomförandeplaner,
- utveckla modeller för att beskriva status för vården och omsorgen om äldre personer.

I betänkandet framhålls att vården och omsorgen om äldre personer ska vara jämställd och jämlik. Det ska vara lika förutsättningar oavsett ålder, kön, utbildning, ekonomiska förutsättningar och social bakgrund. Utredningen föreslår att de nationella målen för äldrepolitiken kompletteras så att detta förtydligas.

Bedömning

Betänkandet innehåller förslag till åtgärder som syftar till högre kvalitet och effektivitet, bättre förebyggande och rehabiliterande insatser, tryggad personalförsörjning, översyn av särskilda boendeformer, flexibla former för beslut om äldreomsorg och användning av välfärdsteknologi. Den föreslagna kvalitetsplanen är inte detaljstyrande, utan ska stödja den lokala och regionala utvecklingen och bidra till stöd inom de områden där det krävs nationellt ansvar. Den ska ge vägledning och vara långsiktig.

Den föreslagna kvalitetsplanen utgår från en människosyn som bygger på varje människas lika värde, varje människas rätt att bestämma över sig själv, att få leva i relation till andra, rätt till trygghet och att bli bemött med respekt.

I yttrandet till socialdepartementet instämmer Värmdö kommun med de värderingar som förs fram och välkomnar de utredningar, kartläggningar m.m. som föreslås.

Värmdö kommun ställer sig bakom utredningens förslag att förenklade biståndsbedömningar ska avse hemtjänst i form av serviceuppgifter och sociala insatser i mindre omfattning samt trygghetslarm. Detta stämmer med det yttrande Värmdö kommun lämnade över promemorian Om förenklat beslutsfattande och särskilda boendeformer för äldre (Ds 2017:12). För omvårdnadsinsatser såsom till exempel hjälp att äta och dricka, ledsugning, klä sig och förflytta sig och sköta personlig hygien behöver det individuella behovet bedömas för att säkerställa rätt insatser beviljas.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt uppgift i betänkandet beräknas kostnaderna för den kommunalt finansierade vården och omsorgen om äldre öka med 65-73 procent mellan åren 2010 och 2050. Den största ökningen beräknas ske runt 2025 för kommunernas del. Antalet personer över 80 år, där behoven av vård och omsorg är stora, förväntas öka mellan åren 2015 och 2035 med 76 procent.

Utredningen lägger fram ett antal förslag om framförallt kompetensutveckling. För att beräkna kommunernas kostnader för detta krävs, enligt utredaren, ytterligare beredningsarbete. Dock förutsätts att utbildningar genomförs på kvartsfart, distansundervisning med några campusförlagda dagar.

Diarienummer
2017KS/0586

Förslagen om kunskapsstöd för kommunernas insatser inom hälsofrämjande och förebyggande arbete för äldre personer kan innebära kostnadsbesparingar för kommunerna. Rätt insatser som ges i tid kan minska behovet av mer omfattande insatser.

De flesta förslag som läggs fram i betänkandet kräver ytterligare utredning och beredning innan kostnaderna för kommunerna kan beräknas.

Konsekvenser för miljön

Ärendet har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Syftet med den föreslagna nationella kvalitetsplanen är att genom långsiktiga insatser inom strategiskt viktiga områden säkra utvecklingen av god kvalitet i den framtida äldreomsorgen. Inom flera områden föreslås konkreta åtgärder som bör gynna äldre med borgare i Värmdö kommun.

Konsekvenser för barn

I utredningen föreslås åtgärder för att förbättra för anhöriga till äldre personer i behov av vård och omsorg.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende ska fattas av vård- och omsorgsnämnden och därefter av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens möte är dagen efter vård- och omsorgsnämndens möte vilket innebär att vård- och omsorgsnämndens beslut justeras omedelbart för att därefter överlämnas till kommunstyrelsen.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Sammanfattning av betänkandet Läs mig! Nationell kvalitetsplan för vård och omsorg om äldre personer	Biläggs
2	Protokollsutdrag VON 2017-09-11 § XX	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Socialdepartementet
Vård- och omsorgsnämnden

Camilla Broo
Kommundirektör

Frida Nilsson
Sektorchef administration